

มุมมองของผู้สอนภาษากับการพัฒนาการอ่าน

ดร.ศิริรัตน์ สิ้นประจักษ์ผล^๑

มักจะมีข้อสงสัยเกิดขึ้นในใจผู้ปกครองที่ส่งลูกเข้าโรงเรียนแล้วพบว่าลูกยังอ่านหนังสือไม่ออก ผู้ปกครองก็มีการแก้ปัญหาตามที่ตนคิดว่าจะช่วยลูกได้ เช่น ส่งไปเรียนพิเศษ บางรายที่ไม่มีเวลาก็จะตำหนิโรงเรียนว่าสอนอย่างไรลูกของตนยังอ่านหนังสือไม่ออก บางรายที่ครอบครัวมีปัญหาทางการเงิน ก็จะปล่อยปละละเลยด้วยสาเหตุนานานับประการทำให้ภาระหนักตกกับผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือในการอ่าน

ซัทตัน (Sutton, 1989) ได้เสนอแนวคิดในการช่วยนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศในเรื่องของการอ่าน ซึ่งน่าจะนำมาปรับใช้ในชั้นเรียนภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ได้ เพราะการที่จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาการอ่านได้นั้น ผู้สอนน่าจะมองการอ่านในลักษณะการพัฒนาระบวนการในหลายๆ ด้าน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเชื่อมโยงอักษรตัวพิมพ์กับความคิด (Smith, 1982; Thonis, 1981) อักษรตัวพิมพ์จะเป็นเพียงภาพชนิดหนึ่งสำหรับผู้เรียน ถ้าผู้เรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความหมายของอักษรตัวพิมพ์แต่ละตัว ภาระจะตกอยู่ที่ผู้สอนภาษาว่าจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความจำและความคิดเกี่ยวกับอักษรตัวพิมพ์ ว่ามีความสำคัญอย่างไรต่อการอ่านออกและเข้าใจความหมายของการอ่านสื่อต่างๆ ที่เป็นสิ่งพิมพ์

กิจกรรมที่ น่าจะช่วยให้ผู้เรียนอ่านออกและเข้าใจในสิ่งที่อ่านมีดังนี้

1. การจำคำได้ (Word recognition) ผู้สอนสามารถช่วยให้ผู้เรียนจำคำจากบริบทโดยการนำสิ่งตีพิมพ์มาจัดในชั้นเรียนเช่น

- ติดป้ายชื่อสิ่งของ ตำแหน่ง และกิจกรรมต่างๆ ภายในห้อง ป้ายนิเทศ และ ใต้ะแสดงสื่อ
- เขียนคำชี้แจง ตาราง ปฏิทิน สารสนเทศ ชื่อ และ หน้าที่แตกต่างกัน บนกระดาน และอ้างถึงข้อมูลดังกล่าวทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน

^๑ อาจารย์ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

- ใช้ประสบการณ์ทางภาษาในการบรรยายเหตุการณ์ในชั้นเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถทำได้โดยใช้แถบประโยคต่างๆ และแบบเรียนของผู้เรียน (Feeley, 1983)
- กิจกรรมการอ่านและเขียนที่ใช้เสริมความแม่นยำของผู้เริ่มเรียนเมื่อเวลาฝึกปากเปล่า การคัดลอกประสบการณ์ทางภาษา การคัดลายมือ การเขียนตามคำบอก การติดป้ายข้อความ คำศัพท์ การจัดกิจกรรมจับคู่ คำปริศนาและการปฏิบัติตามคำสั่งอย่างง่าย
- การเขียนบทสนทนาที่คุ้นชินและเรื่องราวต่างๆ ที่ผู้เรียนใช้ฝึกอ่าน เช่น การอ่านบทละคร การอ่านพร้อมกัน การหว่านบพาทสมมุติ และการสัมภาษณ์
- ให้ผู้เรียนบอกคำต่างๆ ที่ต้องการจะทราบโดยการเขียน การทำเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเขียนคำที่จำได้ (Hudelson, 1984)
- สอดแทรกประสบการณ์ทางภาษาในการอ่านและการเขียน ประสบการณ์ดังกล่าวผู้สอนสามารถจะดึงความรู้พื้นฐานและความรู้ทางภาษาของผู้เรียนและนำมาบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้อักษรตัวพิมพ์ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ เช่น ผู้สอนอาจจะสอบถามความรู้อักษรตัวพิมพ์ในภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษที่ผู้เรียนพบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น คำว่า หยุด (STOP) เข้า (IN) ออก (OUT) ทางออก (EXIT) เป็นต้น
- ให้ผู้เรียนได้พบวัสดุการเขียนในรูปแบบต่างๆ กันอย่างกว้างขวาง อ่านออกเสียงให้ผู้เรียนฟังบ่อย ๆ เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ประสบการณ์ในการได้ยินภาษา เลือกบทเรียนที่มีภาพในหัวข้อที่ผู้เรียนคุ้นชินและสนใจ

2. จัดสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเป้าหมาย

- สอดแทรกการแสดงที่สร้างสรรค์ บทบาทสมมุติ และบทสนทนาที่มีบทเหมาะสมสำหรับการฝึกพูด กิจกรรมดังกล่าวจะเป็นตัวเชื่อมระหว่างการผลิตและอักษรตัวพิมพ์ของภาษา
- ทำการอ่านให้เป็นเรื่องสนุก อ่านโคลงกลอนที่มีทำนอง บทกวี ปริศนาคำทาย ขำขัน อ่านออกเสียง บทละคร การเรียกและการตอบโดยใช้ บทร้อง (Chants)
- จัดประสบการณ์ต่างๆ ที่มีบริบทต้องใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ เช่น การไปทัศนศึกษา การทดลองวิทยาศาสตร์ บทบาทสมมุติ วางแผนจัดงานเลี้ยงในชั้นเรียน การแก้ปัญหา ผู้สอนสามารถใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอักษรตัวพิมพ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกเขียนรายงานในชั้นเรียนเกี่ยวกับการเดินทางไปทัศนศึกษา การจดบันทึกข้อมูลจากแผนภูมิ เขียนบทสนทนา หรือคำบรรยายภาพ ทำบัญชีรายชื่อของที่นำมาในงานเลี้ยง ปฏิบัติตามคำสั่งโดยอ่านคำแนะนำเพื่อไปค้นหาสมบัติ

- แนะนำประสบการณ์การเขียน เช่น การเขียนติดต่อกับเพื่อนทางจดหมาย ผู้เรียนเขียนบันทึกและผู้สอนเขียนข้อมูลป้อนกลับในบันทึก เพื่อสร้างบทเรียนที่ทั้ง 2 ฝ่ายสนใจและชอบการทำกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวนี้มีประโยชน์มากในแง่ของการให้ข้อมูลป้อนเข้าที่เกี่ยวกับสื่อการอ่านสำหรับผู้เรียน (Peyton, 1986 ; Shy, 1985, Staton, 1985)
- จัดสื่อการอ่านที่มีองค์ประกอบดี เขียนชัดเจน และมีภาพ แผนภูมิ และ แผนผังซึ่งเข้าใจง่ายและสนับสนุนบทเรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกอ่านได้ตามความสนใจและความถนัด

3. ผู้สอนแนะนำกลวิธีในการอ่าน ถึงแม้ว่าผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษในระยะเริ่มต้นเพราะยังมีประสบการณ์การอ่านในวงจำกัด ผู้สอนก็สามารถจะใช้กลวิธีที่หลากหลายชี้แนะให้ผู้เรียนได้เลือกใช้ให้เหมาะกับสื่อที่อ่าน

- ผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกตั้งเป้าประสงค์ในการอ่าน
- ฝึกให้ผู้เรียนคุ้นชินกับสื่อการอ่านในรูปแบบต่างๆ เช่น หนังสือเรื่องบทเรียนวิทยาศาสตร์ บทละคร เรื่องจากนิยายสาร สมุดโทรศัพท์ ปฏิทินแสดงเหตุการณ์ แสดงให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีอ่านชื่อเรื่อง ตาราง แผนภูมิ อภิธานคำศัพท์ บทสรุป ตัวทียบ และคำแนะนำอื่นๆ ในบทเรียนซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในการเลือกสื่อที่อ่าน
- สอดแทรกกลวิธีในการเรียน เช่น การสร้างภาพ การจดบันทึก การบูรณาการข้อมูลใหม่กับกรอบความรู้เดิมที่มีอยู่ การสร้างความเชื่อมโยงของคำและความคิด การทำนาย การยืนยัน และการตั้งคำถาม (Chamot and O'Molley, 1986)
- ลาดิตกกลวิธีการอ่านชนิดต่างๆ ที่ใช้ในสถานการณ์การอ่านที่แตกต่างกัน เช่น การอ่านแบบกวาดสายตา การอ่านข้อมูลเฉพาะ การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ การอ่านเพื่อทราบรายละเอียด การอ่านอีกครั้งเพื่อยืนยันหรือสร้างความชัดเจน
- แนะนำวิธีสรุปความ อ่านด้วยตนเอง การระลึกถึงเหตุการณ์ตามลำดับขั้นตอน เล่าเรื่องโดยใช้คำพูดของตนเอง ร่างและใช้ผังการจัดระบบความคิด (Graphic organizers) ในก่อนและหลังการอ่าน
- การจัดสื่อการอ่านจริงให้เหมาะสมกับบริบท เช่น การฝึกทักษะการอ่านคำเดียว การฝึกออกเสียงหรือฝึกกระบวนการเชื่อมโยงภาษา อักษรตัวพิมพ์และความคิด
- ใช้ทักษะคิดที่นักอ่านที่ดีใช้ เช่น แนะนำวิธีแก้ปัญหาที่ผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการสังเกตอักษรตัวพิมพ์

- ตั้งคำถามที่ท้าทายให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ทำนาย และสรุป เช่น ถ้าทำสิ่งนั้น สิ่งนี้จะเกิดผลอะไรขึ้น ก แตกต่างจาก ข อย่างไร อะไรเป็นสาเหตุ บังคับให้เกิดความแตกต่างผู้เรียนอาจจะคิดต่อไปว่าอะไรจะเกิดขึ้นเมื่อทราบสาเหตุของปัญหา
- ผู้สอนควรเพิ่มเวลารอคำตอบจากผู้เรียนเพื่อผู้เรียนจะได้มีเวลาคิดและสะท้อนสิ่งที่ตอบได้เรียนมาในกระบวนการทางภาษา
- ให้ผู้เรียนสร้างงานที่ต้องใช้วิธีแก้ปัญหา เช่น คิดโจทย์คณิตศาสตร์ให้เพื่อนแก้

ถ้าผู้สอนได้ใช้กิจกรรมหลากหลายดังได้กล่าวมาแล้ว เช่น ทักษะการถอดรหัสอักษรตัวพิมพ์ เช่น อักษรนี้ควรจะอ่านออกเสียงอะไร หรือตัวอักษรนี้เมื่อไปประสมกับตัวอักษรอื่นจะอ่านออกเสียงเปลี่ยนไปหรือไม่ เป็นต้น การพัฒนาภาษา การขยายกรอบความคิดและกระบวนการคิดซึ่งเกี่ยวข้องกับการอ่าน ผู้เรียนก็จะเห็นว่าการอ่านไม่ได้เป็นทักษะเดี่ยวแต่เป็นทักษะที่ต้องอาศัยการบูรณาการจากหลาย ๆ ด้าน จะทำให้ผู้เรียนฝึกการคิดเป็นกระบวนการอันจะเป็นพื้นฐานให้ผู้เรียนได้ฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าการรอทุกสิ่งทุกอย่างจากผู้สอนและให้ผู้สอนเป็นผู้ตัดสินใจอยู่ตลอดเวลาการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ตระหนักในกระบวนการอ่านด้วยตนเองจะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญที่จะพยายามแก้ปัญหาการอ่านของตนเองให้ได้

บรรณานุกรม

- Chamot, Anna Uhl., and O'Malley, J. Michael. *A Cognitive Academic Language Learning Approach: An ESL Content-Based Curriculum*. Rosslyn, VA: National Clearinghouse for Bilingual Education, 1986.
- Feeley, Joan, T. Help for the Reading Teacher Working with LEP Children. *The Reading Teacher* (36), 650-655, March 1983.
- Hudelson, Sarah. Kan Yu Ret an Rayt en Ingles: Children Become Literate in English as a Second Language. *TESOL Quarterly* (18), 221-238, June 1984.
- Peyton, Joyce Kreeft. Literacy through Written Interaction. *Passage* (2), 24-25, Spring, 1986.
- Shuy, Roger W. Dialogue Journals and Reading Comprehension. *Dialogue* (3), 23, December, 1985.
- Smith, Frank. *Understanding Reading* (3rd ed) New York, NY: Holt, Rinehart & Winston, 1982.
- Staton, Jana. The Teacher's Writing as Text. *Dialogue* (3), 5-6, December, 1985.
- Thonis, Eleanor W. Reading Instruction for Language Minority Students. In *Schooling and Language Minority Students: A Theoretical Framework*. Los Angeles, CA: Evaluation, Dissemination and Assessment Center, California State University, 1981.

ในการดำเนินชีวิต .....

คนเรา มักปรารถนาที่จะได้ความสุข
ความสำเร็จและหวังจะไปให้ถึงยังจุดหมายที่วางไว้
แต่บ่อยครั้งที่เราพบว่า เมื่อไปถึงยังเป้าหมายที่ตั้งใจ
ความสุขกลับไม่ได้อยู่ที่ปลายทางของความสำเร็จ
หากแต่ซ่อนอยู่ในความรักที่ได้ทำในสิ่งเหล่านั้น

วัชรินทร์ ปานเอี่ยม